

FŐVÁROS.

A városgazdasági szakbizottság ülése.

Dr. Lamotte Károly alpolgármester elnöklésével pénteken délelőtti ülést tartott a városgazdasági szakbizottság. A napirend első pontja a Rudas Gyógyfürdő átalakítási és kibővítési terve volt. Dr. Ripka Ferenc örömet fejezte ki afiólt, hogy ez a közel harminc esztendeje megvalósításra váró elgondolás végre a megvalósulás stádiumába jut, megállapította azonban, hogy amiért a szállót csak kisebb méretűre építik, évi 350.000 pengő deficit fenntartásával kell számolni. Igaz viszont, hogy egy fürdőnél a közvetlen haszonra is figyelemmel kell lenni, ettől függetlenül célszerű lenne azonban afiólt gondolkodni, nem lenne-e kívánatosabb legalább százhusz-száznegyven szobás szállót építeni.

Becsey Antal szerint nem kívánatos a rögtön döntés. Ehhez a felőgásához dr. Juhász Jenő is csatlakozott, az utána felszólaló Cselényi Pál és Homonnay Thadár azonban azt hangsúlyozták, hogy mivel idegenforgalmi szempontok nyomtatékosan követelik a Rudas-épület mielőbbi kicserélését, az ügyet mielőbb döntésre kell juttatni.

Cselényi Pál fölvetette azt a gondolatot is, hogy már most foglalkozzanak azzal a gondolattal, hogy esetleg későbbi időben a Rudas-uszoda, illetőleg az Ásványvízüzem kitélepitése útján megfelelő újabb területeket botassanak az fürdő kibővítési céljai rendelkezésére.

A felszólalásokra dr. Lamotte Károly válaszolt. Megállapította, hogy a 96 ágyas szálló sohasem fűdik ki. Igazat adott Cselényi Pálnak abban, hogy a további kitélepités lehetőségeit biztosítani kell. A bizottság többsége ezután elfogadta a javaslatot. Vira nélkül járult hozzá a Széchenyi Gyógyfürdő büféinek bérbeadásához a bizottság, a Hangli Kioszk bérletének tíz évre való meghosszabbítása mellett döntött.

Dr. Gallner Ferenc főjegyző előterjesztette az ügyosztály javaslatát a Szent István-heti ünnepegek két előkészítő bizottság megalakítására. A főjegyző indítványozta, hogy a városgazdasági szakbizottság egészítse ki önmagát szakértőkkel. Az elnök nyomonban be is mutatta a meghívandók névsorát, amely a következők irók: Herczeg Ferenc, Zilahy Lajos, Porcsolt Kálmán, színházi szakemberek: Márkus László, Németh Antal, Voinovich Géza, Hervei Sándor, Lakner Artúr; szakkétszők a bizottsági tagok sorából: Csillery András, Terházy Imre, Petzrik Jenő, Bánóczy László, Rássay Károly, Gidró László; zenei szakértők: Hubay Jenő, Dohnányi Ernő, Kovácsa Géza. A bizottság esztendővel kezdve el a javaslatot.

A napirend után Becsey Antal tette szővá, hogy nemcsak ünnepnek alkalmmal a főváros közönsége csak sörvényosan lobogozza fel a házakat. Felsőjajlását a bizottság tagjai helyszínelssel fogadták és többben bejelentették, hogy ebben az ügyben a közgyűlésen indítványt fognak bejegyezni.

— A FANST. közgyűlése. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselő osztálya április 28-án, kedden délután hat órákor tartja Liber Endre helyettes polgármester elnöklésével, az Ujváros háza közgyűlési termében, rendez évi közgyűlést.

Hotel Bristol Wien

1., Kärntnering 1-7.

Az előkelő szálló Időszerű árákkal

— A Rudas-fürdő átépítése. A főváros magasépítési szakbizottsága pénteken dr. Lamotte Károly alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A tárgysorozat legfontosabb pontja a Rudas-fürdő átépítésének ügye volt. Az ülést dr. Hiltl Dezso műegyetemi tanár, az új Rudas-fürdő tervének készítője a bizottsági tagoknak a tervre vonatkozóan felvilágosításokat adott. Dr. Gidró László elvileg ellene van minden fővárosi luxusszépítkezésnek mindaddig, amíg a főváros költségvetése nem jön rendbe. Kifogásolja, hogy az ügyosztály nem ocolta meg, miért van olyan nagy eltérés az elsőben előirányzott 1.300.000 pengő és a mostan kívánt 2.200.000 pengő között. Kiváncsian tartja, hogy az Ásványvízüzemét onnét kitélepitésük. Helyteleníti, hogy a Juventus-fürdőknél nem juttatnak fontosságához képest megfelelő helyet. Wellisch Andor az építkezés ellenőrzésére szakbizottság kiküldetését tartja szükségesnek. Dornier Gyula a tervezetet kivételre minden tekintetben alkalmasnak tartja. Schoditsch Lajos kéri, hogy a gyógyfürdő áral olyanok legyenek, amelyeket a közepes tály is elbir. Wossala Sándor tanácsnok kitélepitésnek tartja a Rudas-fürdő új tervét, különösen akkor, ha figyelembe vesszük azt, hogy itt egy műemlék jellegű épületet kellett beépíteni. Az első költségvetésben nem szerepelt az épület belső berendezésére szánt 300.000 pengő, amelyet mint tartalékösszeget kell kezelni, mert az ilyen építkezéseknél meglepetések is érhetik az építkezőt. Bédnárky Géza, a Gellért-fürdő igazgatója balneológiai szempontból válaszolt az elhangzott kérdésekre. A szakbizottság a polgármester előterjesztését változatlanul elfogadta. A tárgysorozat következő pontja az új Szent Erőse-kórház területén épülő négygyászati pavilon részére szükséges központi melegvízfűtő berendezési munkák vállalatba adása volt.

— Meghíltésnél, náthálásnál, torokgyulladásnál, mandulagyulladásnál, fülkatarisnál, valamint idegbántalmaknál és szeszizásnál naponta félpóráz termeléses „Ferenc József” keserűvíz nagyon jót tesz, mert a gyomorbetegségeknél a legelőször kitélepités és desinifikálás, azonkívül pedig megelőző emésztést biztosít. Az orvosok ajánlják.

— Magyar Zoltán: A magyar közigazgatás-tudomány intézet. Magyar Zoltán, a budapesti tudományok kiváló professzora, a közigazgatás-tudomány intézet igazgatója ebben a munkájában az intézet megalakulását fejeződését, mai szervezeti ismerteti. Az intézet célja az eddigi pusztán gyakorlati és tudománytalan közigazgatás elméletének legmodernebb jogtudomány és közigazdasági szempontok értelmében való kidolgozása. Ez a körös-éget, mert ebben a ténykörben a külföldi, különösen Franciaország barmlatos eredményeket ért el. A nemzetközi versenyben semmiesetre sem maradhat el Magyarország, amelyek oly rendkívül fejlett jogi egyenlősége van. Ismerteti ezután Magyar Zoltán az intézet nagyszerűen felszerelt könyvtárát, amely az egész nemzetközi közigazgatástudományi irodalom kiválóan gazdag gyűjteménye.

— Magyarosan. Most jelent meg a Magyar Tudományos Akadémia „Magyarosan” című kitűnő nyelvismüvelő folyóiratának új száma, amelyet Szűcs József közreműködésével Zsuzsanna Miklós szerkeszt. Az új füzet tartalmából különösen kiemelkedő Zoltai Gyula „Időgen szavaink és a nyelvújítás” című hosszabb tanulmánya, amelyre méltó cikkekkel írtak még: Jász Ferenc, Medgyess Albert, Hartnagel Károly, Trencsényi Károly, Bakó Elemér, Papp Vilmos és mások.

— Szőlősy Zoltán: A közegészségügyi törvények egyesleges szerkesztése. A könyvnek előszavából meg tudjuk, hogy az egészségügyi közigazgatási szabályozására közel száz, részben egymást kiegészítő, részben pedig egymásnak ellentmondó törvényünk van. Mintha csak az volna a cél, hogy a jogszabályokat az érdekek közönség számára hozzáférhetővé és csak a gyakorlati jogászok kiváltásáig tegyék. Mint a szerző kifejté, ennek a fejlettségnél szembe nem álló rosszat, hanem a jog rendszeresítését elengedhetetlenül hivatott egységes rendeltetés hiánya. Ennek a hiánynak pótlását célozza ez a munka, amely a közegészségügyi törvényi szabályozásait áttekinthető módszerrel egységes rendszerbe foglalja. Négy párhuzamos hasábot vezet. Az első hasáb a törvénytárunkban szétszórt szövegeket közli, a második kiellenmondó, illetve hatályon kívül helyezett törvények harmadikát dolgozza ki a lex posterior derogat priori elv alapján; a harmadik hasáb a célszerű egységes szerkesztet, a negyedik a különböző megjegyzéseket tartalmazza. A könyv Magyar Zoltán egyetemi tanár szerkesztésében a közigazgatástudományi intézet kiadványában jelent meg.

— A kétezeréves Sopron. Dr. vitéz Házi Jenő a Soproni Hirlapban cikksorozatot írt Sopron múltjáról és jelenéről, ezt most különnyomatként fűzetben kiadta. Az értékes történelmi tanulmány bebizonyítja, hogy Sopron városának az ottani németiség nem őslakója, hanem később bevándorló, amely csak a harminc és a huszadik század között osztrák, magyar és lengyel közigazgatás alatt felepedett le a városban. A szerző személförhul azzal az iránnyal, amely az egyes német telepéken Sopron területére két ver a magyarság és németiség közé.

— Babirák Mihály—Kokovay Lajos: A székességi városi községi polgári iskolák kialakulása és társadalmi jelentősége. Szényi Károly polgármester kulturpolitikai törekvéseinek egyik legfontosabb fejezete a községi polgári iskolák korszerű kiépítése. Ennek a sokat vitatott iskolatpussnak kérdéseibe világít bele a szerzők most megjelent munkája. A tanulók társadalmi eredetében beállott eltolódás megállapításában a szerzők bizonyítottan szolgáltaknak arra nézve, hogy a székességi városi községi polgári iskola ma már az egyre jobban feltörekvő kispolgári osztályok iskolája. A tanulók pályaválasztására vonatkozó vizsgálatok azt mutatják, hogy a polgári iskola a háború után rátalált eredeti hivatására; tanulóit mind nagyobb számban tereli a gyakorlati élet alsóbb foglalkozási körébe. Az iskolák fejlődését a tanulóanyag összetételét és a hivatáskeresést tartalmazó gazdag anyaggyűjtemény a tanulmány értékes forrassá teszi. Az előszót Szényi Károly polgármester írta és megjeliöli benne a polgári iskolák fejlődésének új irányait.

— Hackett: VIII. Henrik angol királyról szóló regénye a világhírdalomnak egyik remekbe készült alkotása. Sokak képzeteiben ez a rendkívül változatos életű angol király pusztán hitvesgyilkoló alakjában él. A történetek azonban nagyon is jól tudják, hogy VIII. Henriknek ezek a véres cselekedetei nem az egyedüliek, amelyek reánezve jellemzők VIII. Henrik ugyanis Angorszag egyik legnagyobb királya is volt. Ő volt az első, aki Angorszag nagyhatalmi állását megalapította, elismertté és felelőssé tette egész Európában. Nagy külpolitikai tervek szőtt és diadalmas háborúkkal és mesteri módon vezetett diplomáciai cselzövényekkel juttatta diadalra szándékait, amelyek mindig Angorszag hatalmának jelentékeny növekedésével jártak. Eppen ezért az angol történelem abba a galériába helyezi VIII. Henriket, ahol az angol világhírdalom felelősi sorakoznak egymás mellett.

— Miskolci kirakat. Miskolc város idegenforgalmi hivatala képekkel sűrűn illusztrált albumot adott ki, amely a város minden szépségét igyekszik bemutatni.

— Horn József: A közigazdasági ismeretek könyve. A közigazdasági élet kérdéseit iránt talán sohasem volt olyan nagy érdeklődés, mint napjainkban. Nem volt azonban eddig olyan rövid és szofisztikált magyar könyv, amely világosan, értelemesen és szofisztikáltan tárgyalná a közigazdaság tudományának eddigi eredményeit. Ezen a bányán akar segíteni Horn Józsefnek, a felsőkörszaktudományi iskolai tanár, képző intézet igazgatójának most megjelent könyve, amelyet Győr—Moson—Sopron egyesült vármegyék közönsége adott ki. A könyvet szerzője elsősorban a népművelők számára írta. Ennek a gyakorlati célnak megfelelően szemeltte ki és állította össze a könyv-anyagát. A közigazdaság tudománya, amely

Oncsay-vel és Smjth Adámmal kezdődik, több mint másfél száz esztendő alatt hatalmas terjedelmű, bővült tudományága fejlődött. Horn József igen szerencsésen válogatta össze a könyvnek az anyagát. Munkája mindent felölel, amit a közigazdaság tudományában nem járatos, de kérdéseit iránt érdeklődő laikusnak tudnia kell. Ad rövid gazdaságtörténelmet, ismerteti az ipar, kereskedelem kifejlődését, a javak forgalmát, a piac természetét, a pénz, a hitel kérdéseit stb. Nem kerülte el figyelmét a gazdasági válságok eddigi kellekőpén meg nem világitott, igen nehéz kérdése sem. A tőke és a munkának a kapcsolatait, a közigazdasági eszmék fejlődése és irányait, az elméleti közigazdaságtan utab iskoláit és a gazdasági rend megváltoztatására irányuló különféle törekvéseket; szocializmus, nemzeti szocializmus, fasizmus szintén megtalálhatók a könyvben. A könyv dícséretre legmélőbb tulajdonsága: világossága és tárgyvilágossága; nem tudjuk meg, hogy a szerző milyen közigazdasági irányhoz tartozik. A célt, melyet a szerző maga elé tűzött, hogy az olvasót a közigazdasági gondolkodásba bevezesse, a könyv eléri. Horn József szépen kiállított könyvéhez Skultéty Miklós, Győr—Moson és Pozsony vármegyék alispánja ír előszót.

— Holló Ernő: Füz a tóparton. Új verseit adta ki Holló Ernő egy kis füzetben. Ezekben a versekben — ha nem is túlságosan nagyigényűek — mégis szívesen ismerkedünk meg egy jelkébe betéle néző költővel.

SZINHÁZ ÉS ZENE.

A roninok kincse.

Kállay Miklós színműve a Nemzeti Színházban.

(Feltértelek a Képes Pesti Hirlapban.)

Japán est a Nemzeti Színházban. Különleges az irodalomban és a színhádon. Természetes, hogy a szerzők exotikumot keresnek, mert félnek, hogy a közönség unja a meglevevendet régi tárgykört, vagy mert nem tudnak ennek variálásában nyúlalmat, új alakokat és új színeket keresni. Ezért fordult Japánhoz és ennek is régi életéhez, amikor még a nagy urak hűbérs lovagjait roninoknak hívták, akiknek az volt kötelességük, hogy uruk haláláért bosszút álljanak. Ezért viszont rájuk is halál várt. A szerző színes darabjában bizonyítja, hogy a roninok kincse a hűség és a bosszú. Idegen az egész világ, ami elöttünk a színház padra vonul, de nemcsak a jelmezek és a díszletek mutatják Napkelet nagyogó színeit, hanem az előadás stílusa is, amely a japán modort, vagy mondjuk modernosságot mutatja. De az előtett módjától a mesterkelt játékból is kitűnik az érdekes mélyisége és a groteszkiség hatását. Tulajdonképpen a komoly tragikum. A Nemzeti Színház művészeire, a Németh Antal igazgató rendezésére dicséret, hogy a gyakran komikusnak tejszó modulatok dacára mindvégig megmaradt a darab tragikus hangulata. A kiváló szerző uyan híven és rugótt már tisztességes irodalmi mult áll, úgy színházi, mint könyvsikeret után, hangulatos tragédiát írt a különleges japán történelmi stílelről, amely az európai és keresztény felfogástól teljesen eltérően új világnézetet termelt, életéről, haláláról és emberi kötelességekről. Ezt a japán szellemet olyan tudományos tanulmányozás után olyan híven és annyi költői erővel tudja Kállay visszaadni, hogy méltán kiemelte a — tokiói japán akadémiai fagságot. Mi magyarok pedig szívesen elismertjük, hogy tudott újat és érdekeset színpadra vinni, szímesen, zengő nyelven, drámai luktetéssel. A mai európai közvélemény Japánt a dumpingjéről ismeri. Kállay a régi Nippon erkölcsi törvényeit mutatja be, amelyek a harakirit, az önkényes kivégzést hősi aktusnak hirdették és a halállal való megbarátkozást segítették elő.

Asano-Naganori hercegnek képmása a lovagia, roninója Juranosuké. A becsületes lovag elhagyja ura udvarát, mert beleszeretett a feleségébe, Kaoyo hercegnőbe. Mkor azonban értesül, hogy az urát halálra ítélték, mert megsértette Kyra főszertartás-mestert, aki szemet vetett a herceg feleségére, akkor feláldozza magát uráért és a hasonlatosság folytán a herceg ruhájában magán bájja végre a harakirit. Előbb megfogadtatta azonban a roninokká vált vitézkel, hogy bosszút állnak haláláért Kyrán. Ebből a bosszúállásból kerül ki a dráma anyaga. A mese bonyodalmas, de a szerző ügyesen két konferenciát, „énekmondót” rak a színpad két oldalára, akik a tevénytársakban meggyarazták a cselekményt. A szerző helyes érteke a színpadi hatás iránt, a darab színesítésége, tartalma, mozgalmassága, erős drámai jelenetel és költői nyelve sikert szerzik az írónak és a színháznak, dacára, hogy a japán játékmódor s a darab hosszúsága akadályozta ezt.

Különös elismerés illeti az előadásból Somogyi Erzsébet, aki Hannele-ben aratott sikerét növelte a finom drámai játékkal, s az érdekes mélységgel állt. Ilyen szerepben tűnik ki, hogy nem egyszerű maiva, hanem komoly nagy művész. Timár József kettős szerepében kitűnő jellemzésnek bizonyult. Sugár Károly, Abonyi, Lehotay, Garamszeghy, Pethes, Várkonyi, Ebrly, Vedny nagyvonalú szép munkát végeztek. A kísértő zenét Rásky György, a díszleteket Jaszchik Almos, a koreográfus Millos Aurél nyújtották.

Porcsolt Kálmán.